

Förebygg svampangrepp i dill

En svamp som angriper dill hittades av Växtskyddslaboratoriet i Skandinavien för fyra år sedan. För att undvika att få dill angripen av denna svamp är det bäst att arbeta förebyggande.

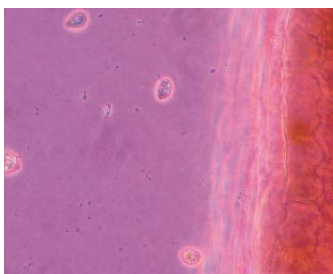
Det första dillprov vi fått till oss som var infekterat av svampen *Itersonilia* kom in år 2002. Därefter har vi varje år fått in 1-2 prover med denna diagnos, från dillodlingar i olika delar av Sverige.

Trots att svampen sedan 1950-talet är känd som en betydelsefull patogen på palsternacka i USA, har den inte blivit föremål för särskilt mycket forskning. Det var först år 2000 som man hittade den som sjukdomsorsak på dill, i Kalifornien.

Den art i släktet som angriper dill heter *Itersonilia perplexans*. Enligt amerikanska forskare förekommer den i två olika former, en som angriper korgblommiga växter (medlemmar av familjen *Asteraceae*), till exempel *Chrysanthemum*, astrar och ringblommor. Den andra angriper flockblommiga växter (familjen *Apiaceae*), till exempel morötter, palsternacka och dill.

Plantan kollapsar

De första symptomen på *Itersonilia*-angrepp verkar inte så farliga. Det

Sporer av *Itersonilia perplexans*.

bildas missfärgade, silvergrå till grågröna partier på bladen, som efter ett tag vissnar och till och med ruttar. Snart kollapsar hela plantan. Det går fort, särskilt vid kyliga och fuktiga förhållanden.

Prognosen är inte vidare god. Om odlingen drabbas av denna sjukdom, kan det kosta mycket pengar och bli mycket besvär. Man måste slänga allt, sanera odlingen och börja om från början med sådd och plantering. Det lönar sig alltså att vidtaga förebyggande åtgärder.

Släkt med Karl Johan-svamp

Itersonilia är en basidiesvamp, vilket innebär att den är släkt med Karl Johan-svamp och med kantareller. Den tillhör samma stora grupp som de flesta av våra matsvampar.

Men den har delvis samma levnadssätt som de jästsvampar som vi använder när vi bakar. Det innebär att den sprids både med myceltrådar och med celler som knopps av från dessa trådar, det vill säga som jästliknande celler.

En fördel jämfört med många andra skadesvampar är att den inte bildar några vilsporer. Det underlättar saneringen.

Håll torrt!

För att svampen skall kunna spridas i odling, måste det finnas tillgång till fritt vatten. Om växterna hålls så torra som möjligt, är det därför betydligt mindre risk för infektion.

Dillplanta som angripits av *Itersonilia perplexans*.

Det finns inte några tydliga svar på hur svampen kommer in i odlingen, men det anses att den bland annat kan spridas både inuti och utanpå frön. För att döda smittan inuti fröet, bör det värmebehandlas med en timmes vistelse i 45,5°C. Hur betydelsefull denna form av smittspridning är, vet vi inte.

Infekterade värdväxter, både inuti och utanför växthuset, är också en smittkälla. Vanliga vilda flockblommiga växter och ogräs som hundloka, kirskål och vild palsternacka i omgivningen kan vara angripna.

Svampen kan också överleva en viss tid i kompost, på döda växtdelar. En obalans mellan tillförda näringsämnen, till exempel för höga kvävegivor, gynnar svampen.

Symptomen på *Itersonilia*-infektion påminner till en början mycket om dem som orsakas av

mindre farliga svampar eller av till exempel närings- eller vattenbrist. Därför är det så väsentligt att man tar reda på vad det är fråga om redan när de allra första tecknen på att något är galet uppstår, och att man faktiskt också vidtar förebyggande åtgärder.

Sammanfattningsvis bör man alltså:

- hålla rent i växthuset,
- aldrig kompostera sjuka växter,
- vara noggrann med att ta bort sjuka växter i växthuset,
- hålla undan tänkbara värdväxter både innanför och utanför växthuset,
- hålla de odlade plantorna så torra som möjligt,
- göra en analys vid den första misstanken om att en infektion är på gång.

MARINA USOLTSEVA

ÅSLÖG DAHL

Växtskyddslaboratoriet i Skandinavien AB

Service Support
Försäljning

EST BASTYRTEK AB
NÅRINGSKONSEKVENSA 0471-699 20